

het **Groene Blad**

V
e
e
n
e
n
d
a
a
l
-
R
h
e
n
e
n
e
o

Zomer 2013

Het Groene Blad

contactblad voor leden en donateurs van IVN Veenendaal – Rhenen en omgeving
verschijnt 4 à 5 keer per jaar.

Redactie:

Peter Beart
Tuinfluiter 17
3906 NP Veenendaal
☎ 0318 - 516756
redactie@ivnveenendaal-rhenen.nl

Sluitingsdatum kopij herfstnummer 2013

14 sept 2013

Sluitingsdatum kopij themanummer 2013

4 juli 2013

Kopij naar

redactie@ivnveenendaal-rhenen.nl

Bestuur IVN Veenendaal – Rhenen e.o.

voorzitter

Bert de Ruiter
De Savornin Lohmanstraat 138
3904 AW Veenendaal
☎ 0318 - 522617
voorzitter@ivnveenendaal-rhenen.nl

leden:

Esther Dijkers
H.K. Pootstraat 3
3906 WT Veenendaal
☎ 0318 - 656448
esther.dijkers@hetnet.nl

secretaris

Huub de Kock
't Koetshuis 62
3902 RH Veenendaal
☎ 0318 - 515224
secretariaat@ivnveenendaal-rhenen.nl

Bert Berg
Houweg 6
3921 DB Elst
☎ 0318 – 472145 of 06 - 14048655
bberg@hetnet.nl

penningmeester

Jan van 't Veer
Regge 1
3904 NM Veenendaal
☎ 0318 - 526850
penningmeester@ivnveenendaal-rhenen.nl

Ida Marsman
Bronmos 8
3904 BG Veenendaal
☎ 0318 – 524696
imarsman@xs4all.nl

De Groenhof is het verenigingsgebouw van het IVN Veenendaal – Rhenen e.o.

Hier is ook onze mediatheek.

Locatie:

Karel Fabritiusstraat 3
3904 TG Veenendaal
☎ 0318 - 589555
bij geen gehoor:

Suze Hörchner: ☎ 0318 – 513613

Openingstijden mediatheek:

woensdag 14.00 – 16.00 uur

Tijdens schoolvakanties en in juli en augustus
gesloten.

Postbank 4738118 t.n.v. IVN afd. Veenendaal e.o.

e-mail: groenhof@ivnveenendaal-rhenen.nl

www.ivnveenendaal-rhenen.nl

Inhoudsopgave

Van binnen uit 1

Het lijkt wel winter 2

Welkom nieuwe leden en donateurs.....4

Zomernummer.....4

Nieuws uit de mediatheek 4

Lid of donateur worden?.....7

Slenterpaadjes 8

Ondersteun de Vogelopvang Woudenberg met cartridges en telefoons!.....11

Teamwork van de Zwammen 13

Jong-Leren in Kwinteloijen 15

Ga eens mee met de plantenwerkgroep.....17

De libellen van Kwintelooyen.....19

Activiteitenkalender IVN Veenendaal – Rhenen e.o. voor de komende periode.....27

Contactpersonen werkgroepen.....28

Foto voorpagina: Tineke Wouda. De foto op de voorpagina van het lentenummer was van **Brendan Vastenhouw**. Zijn foto was verwisseld met die van Tineke.

Lid of donateur worden?

Op pagina 7 leest u er meer over

In het Groene Blad worden artikelen van leden en werkgroepen van de afdeling Veenendaal – Rhenen geplaatst. Vanwege plaatsgebrek kan het voorkomen, dat (lange) artikelen worden aangepast of ingekort. Wanneer een artikel helaas zelfs geheel niet geplaatst kan worden zal het of in een volgend nummer worden opgenomen of op de website worden geplaatst.

Van binnen uit

Het lijkt wel winter

Het is 30 maart wanneer ik dit schrijf, Pasen 2013. Vannacht begint de zomertijd, maar buiten laat de lente op zich wachten. Het vriest en sneeuw dwarrelt naar beneden. Al weken is het bitter koud en ook in de eerste week van april zal het nog geen lente worden. De geplande paddenexcursies zijn geschrapt, want bij deze temperaturen is er geen pad die zich boven de grond waagt. Ja, je zal nu maar een koudbloedig dier zijn.

Actief

Gelukkig zijn mensen warmbloedig en zeker IVN'ers. Op alle fronten zijn wij dan ook allang actief. Zo hebben de scholenwerkgroepen al veel werk verzet met het plannen en houden van excursies, zijn de jeugdwerkgroepen al diverse malen de natuur in geweest en is het nu de drukste tijd voor de weidevogelwerkgroep om nesten te lokaliseren en te beschermen.

De Groenhoftuin

Maar ook in onze tuinen wordt wekelijks gewerkt.

Zo wordt er in de Groenhoftuin onder de enthousiaste leiding van onze nieuwe coördinator Saskia Koolen, elke woensdagmiddag hard gewerkt door een kleine groep leden. Dat moet ook wel, want na bijna 15 jaar moeten delen van de tuin weer eens grondig aangepakt worden. Saskia vertelt elders in dit blad meer daarover.

Diddersgoed

Maar ook in Diddersgoed is een groepje IVN'ers actief met onderhoudswerkzaamheden, iedere dinsdagavond vanaf 19.00 uur. Er moet gesnoeid, gemaaid en geharkt worden. Muurtjes moeten van ongewenste planten worden ontdaan en de trappen worden geschoond. Heel wat werk want Diddersgoed is groot. Maar doordat je iedere week wel weer iets nieuws ontdekt in de prachtige natuur welke de tuin rijk is, blijft het een genoegen hierin te werken.

Versterking gevraagd

Beide groepen kunnen nog wel wat versterking gebruiken. Dus, wilt u ook lekker buiten in de natuur aan de slag met wat plezier er bij, want gezellig maken wij het, neem dan contact op met Saskia of met mij. Niets gezonder dan enkele uurtjes per week buiten aan het werk te zijn. Hopelijk kunnen wij dat vanaf nu doen met heerlijk mooi zomerweer.

Het bestuur wenst iedereen een prachtige zomer toe.

Bert de Ruiter

Voorzitter

*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid*

FIETS WERELD

DIRK METHORST
V E E N E N D A A L

Gezond verstand

Fietsen. De conditie voor een lekker leven.

Boslaan 87, tel. 0318-507849 / Patrimoniumlaan 25, 0318-512752 / Veenslag 15, 0318-525660
www.fietswerelddirkmethorst.nl

Welkom nieuwe leden en donateurs

Hier onder zijn de nieuwe leden en donateurs van de afgelopen maanden vermeld. Hartelijk welkom bij de vereniging! Tot ziens bij één van de activiteiten.

Erna Blomberg	Van Hogendorpstraat 21	3904 HD	VEENENDAAL
Ed de Graaf	Schaffelaar 48	3905 WV	VEENENDAAL

Zomernummer

Voor u ligt het zomernummer van 2013. Dit keer weer met een keur aan artikelen, waarvoor dank aan de schrijvers.

Peter Baart

Nieuws uit de mediatheek

Jeugd (www.zegkleine.nl)

Het KNNV geeft een serie informatieve prentenboeken uit voor kinderen van 3 tot 8 jaar. Een vrolijke serie die jonge kinderen op een speelse manier laat kennismaken met het leven van dieren. Er zijn al 8 deeltjes uitgekomen, die gaan over de roodborst, de dolfijn, de eekhoorn, de bever, de egel, de vleermuis en de zeehond. Het laatste deel met de titel "Zeg kleine bij, wat dans jij mooi" gaat over het bijtje Doris, dat voor het eerst de bijenkorf verlaat. Al snel vindt ze een veld met de aller zoetste nectar en vliegt terug om haar familieleden te waarschuwen. Ze doet een speciale bijendans waarin ze vertelt waar de nectar zich bevindt.

Bij elk deeltje zit ook een CD met een verhaaltje en een liedje. Leuk om voor te lezen, ook geschikt voor natuuronderwijs. De boekjes zijn te leen in de mediatheek, maar u kunt ze, zoals alle uitgaven van het KNNV, ook bestellen bij ons winkeltje in de Groenhof á € 14.95 per stuk. U hoeft geen verzendkosten te betalen en leden/donateurs krijgen 10% korting.

Bomenstichting

Ook nieuw in de mediatheek is het blad Bomennieuws van de Bomenstichting. Deze stichting is een oude bekende, waarvan het vorige nummer van het Bomennieuws verschenen was in november

2011. In die tijd werd de stichting als professionele organisatie opgeheven. Gelukkig is ze nu weer terug als stichting met vrijwilligers. Het bestaan van deze vereniging pro-boom is zeker geen overbodige luxe, gezien het grote aantal, soms waardevolle bomen dat wordt omgezaagd. Er staan interessante artikelen in over wortelopdruk in straten, hoe het komt en hoe je het kunt oplossen, een ander artikel geeft informatie over hoe je als buurt bezwaar kunt maken tegen bomenkap. Natuurlijk staat er ook in hoe je donateur kunt worden van deze nuttige vereniging.

Tweedehandsboeken

Al enige tijd zijn er op de Groenhof tweedehands natuur- en milieuboeken te koop. Kom eens kijken of er voor u wat bij zit!

Wilt u nog boeken opruimen, breng ze bij ons. Het levert het IVN wat op en u maakt een andere natuurliehebber er gelukkig mee. Op de nieuwjaarsbijeenkomst bracht de verkoop € 18.20 op.

Nieuwsbrief

Wij willen u graag naast de rubriek "Nieuws uit de Mediatheek" in het Groene Blad wat regelmatig actuele informatie over de mediatheek geven. Daarom ontvangen alle leden/donateurs een nieuwsbrief met vermelding van de nieuwe boeken, seizoengebonden tips voor handige boeken/materialen bij een wandeling. Signalering van nieuw verschenen interessante natuur- en milieuboeken. Wij hebben niet van alle leden/donateurs een e-mailadres, daarom kan het zijn dat u nog geen nieuwsbrief ontvangen hebt. Stelt u toch prijs op deze nieuwsbrief, stuur dan uw naam en e-mailadres naar: mediatheek@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Menskracht

De laatste paar jaar was Arjan Reinders onze steun en toeverlaat bij computerproblemen in de Mediatheek. De techniek staat voor niets, maar dat gaat zeker niet zonder problemen. Hardware, software en

netwerk schieten met enige regelmaat in de fout. Arjan weet in goed overleg de zaak meestal weer op een prima manier op te lossen. Helaas heeft Arjan binnenkort hier geen tijd meer voor. Wie kan en wil hem opvolgen?

Klussen in de Groenhof

Graag ook uw aandacht voor een heel ander punt. In de Groenhof en in de mediatheek zijn allerlei klussen en klusjes te doen, die door gebrek aan menskracht blijven liggen. Houdt u van klussen en het IVN (of omgekeerd), dan wordt u van harte uitgenodigd om bij ons aan de slag te gaan. Ik zal u graag nader informeren.

Suze Hörchner

MEENT & BOUMAN | kunst met bloemen
business & at home

davidsplein 11 3905 az veenendaal
0318-510106 info@meent-bouman.nl
www.meent-bouman.nl

installatiebedrijf
Bouman

- Waarborg installateur voor gas- en watertechnische installaties
- Dakbedekkingen
- Aanleg, onderhoud cv-installaties en gastoestellen
- Rioleringen
- Lood- en zinkwerken
- Installeren van sanitair
- Ventilatie & aircosystemen

Postbus 307, 3900 AH Veenendaal
Bezoekadres: Generatorstraat 9, 3903 LH Veenendaal
Telefoon (0318) 51 00 01, Fax (0318) 54 38 57
info@boumaninstallatie.nl
www.boumaninstallatie.nl

Lid van UNETO-VNI

MARK *Pul* TUINEN

Lid of donateur worden?

U kunt het werk van de IVN-afdeling Veenendaal - Rhenen en omstreken steunen door lid of donateur te worden. Als lid of donateur bent u van harte welkom bij onze activiteiten.

Als lid ontvangt u naast het Groene Blad, dat minimaal 4 keer per jaar verschijnt, ook het kwartaalblad "Mens en Natuur" van de landelijke IVN vereniging. Donateurs ontvangen alleen het Groene Blad.

Leden betalen € 20,- per jaar
Donateurs minimaal € 15,- per jaar

Aanmelding:

met volledige adresgegevens, telefoonnummer en uw e-mail adres.

Opzegging: vóór 1 december.

Adreswijziging: zo spoedig mogelijk

Aanmelding, opzegging en adreswijziging via de website www.ivnveenendaal-rhenen.nl, klik op "lid of donateur worden", het betreffende formulier invullen en opsturen per e-mail (ledenadministratie@ivnveenendaal-rhenen.nl) of per post naar: De Groenhof, Karel Fabritiusstraat 3, 3904 TG Veenendaal

Hannisse Zuid Dierenspecialzaak Hengelsport Dr. Kuiperstraat 1 3904 AX Veenendaal ☎ 0318 – 512013	tevens leverancier van o.a. pootaardappels potgrond/tuinzaden diverse koolplanten sla, andijvie e.d. hannissezuidhengelsport@hotmail.com www.hannissezuid.com
--	---

Slenterpaadjes.

De column voor het zomernummer, ik schrijf dit op 7 april. De lente is zelfs nog niet écht aan de gang met afgelopen nacht nog min 6 graden. Laat staan dat ik nu van de voorjaarsbloemen kan genieten. De zomer vol van geuren en warmte, zeker na een regenbuitje komen alle verlokkenende geuren vrij. 's Avonds tot laat genieten van de merel die zijn avondconcert geeft. En alles is gratis, als je oren en ogen de kost geeft ontdek je steeds meer.

Vogels

De spotvogel houdt je altijd voor de gek, een heel scala van diverse vogelgeluiden staat op zijn repertoire. Wanneer je denkt wat mooi, de zwartkop, komt er een soort gillette achteraan. Dan weet je dat je weer eens bij de neus genomen bent. Op het Landgoed Prattenburg, is hij regelmatig te beluisteren. Daar huizen ook de spechten, de grote bonte en de kleine bonte specht. Er is ook nog een middelste, maar deze twee kan ik uit elkaar houden. De zwarte specht, de groene specht en dan is er ook nog de draaihals, die heb ik één keer gezien in het Amerongse bos, vlak bij de Elsterkop, bij de heidevelden. Op de draaihals na, hebben de spechten allemaal een rood petje. De reeën laten zich zien, de kalfjes blijven onzichtbaar. Sporen van konijntjes, die weer aardig op sterkte zijn met de aantallen, het is een tijd slecht geweest.

Langs het Ketelwegje

Bij het Ketelwegje bloeien de Berenklauwen, de grote die oorspronkelijk uit Perzië komt en de kleine inheemse. Het fluitenkruid is bijna uitgebloeid en verzamelt de zaden voor het volgende jaar. Nog een witte schermbloem, engelwortel, het blad ervan lijkt een beetje op het blad van de vlier. En de stokoude vlier die er nog steeds staat, bloeit met zijn laatste krachten. De vlier zit vol met gele en groene korstmossen. Op één gedeelte zitten de judasoren, die van vorig jaar, maar ook de verse, die trillen wanneer je ze aanraakt. De Latijnse naam is sambuca, hetgeen schuifrompet betekent.

De vlier

Vroeger werden er van vlierhout fluitjes gemaakt. En bij de boerderijen, vaak aan de keukenkant stonden er vlieren. Dat hield de vliegen weg, want vliegen hebben een hekel aan de geur. Bij paarden werden er bij

de oogkleppen takjes met vlierbladeren gestoken. En mollen, die houden ook al niet van de geur, dan stak men takken in de molshopen. Milieuvriendelijker kan het toch niet? In de oude huisapotheek werd de vlier en de bloesem voor veel doeleinden gebruikt. Waaronder voor kiespijn, "Hoe hevig de kiespijn ook zij, men steke slechts een takje van de vlier in de mond en spreke: Verdwijen boze geest en de pijn vliegt henen". Dat was denk ik in de tijd, toen er nog geen tandartsen waren!

Nog meer vogels

De gele wederik staat te pronken, ieder jaar komt hij weer op de zelfde plaats op. Het riet langs de slootkanten en het pad, is nu op hoogte. De kleine karekieten doen hun uiterste best, ze hebben al een nest grootgebracht en doen nog een poging. Hun roep van kare-kare-kiet-kiet-kiet, hoor je al op afstand. De tjiftjaf die eveneens zijn eigen naam roept gaat onafgebroken door, net zo lang tot het weer tijd wordt om naar het diepe zuiden te vertrekken. De koekoek roept in de verte, hij roept ook tijdens het vliegen, zodat hij makkelijk te ontdekken is.

Kwintelooyen

Op Kwintelooyen, de kleine rugstreepdjes, wanneer je niet uitkijkt, loop je alles plat. Onverstoorbaar zijn ze op weg naar een overlevingsgebied, om in het vroege voorjaar weer terug te keren naar het gebied waar ze zijn geboren. De bosandoorn, met zijn vierkante steel. Het sint Janskruid bloeit, evenals het Jacobs kruiskruid, er groeien daar verschillende variaties. Ook het boskruiskruid is daar te zien, maar die heeft geen straalbloemen. Viltig kruiskruid, een beetje zilvergrijs, lijkt wel wat op de edelweiss. Zilverschoon langs de paden, vormt een tapijtje, de hazenpootjes, familie van de klaver, vergeet de witte en de rode klaver niet. De gele hopklaver en de witte en gele honingklaver, de geuren zijn bedwelmend. Het bijenkorfje, prachtig dieppaars in de vorm van een klein bijenkorfje. De gele teunisbloem, een nachtbloeier, wanneer je overdag de handen er om heen vouwt, gaat hij open. Deze bloem trekt de vele nachtvlinders aan. De grote gele toorts, de ganzerik, er is zoveel te zien. En de haagwinde slingert zich overal tussen door. In de volksmond wordt hij 'piespotje' genoemd. En als cadeautje, een jonge merel tussen de wilde rozen. We kijken elkaar aan, het jonkie blijft roerloos zitten. Op bevel van zijn ouders, die een alarmroep geven. Dan blijven ze doodstil zitten! Kijk en geniet.

Aly van Eijk.

Hado Groen Techniek
Bos Tuin en Parkmachines
Munnikenweg 155 Veenendaal / Renswoude
www.hadogroentechniek.nl
0318 – 517879 of 511006
Merkdealer van

The image displays five brand logos arranged in two rows. The top row features STIHL (orange background), AMBROGIO ROBOT (blue stylized 'A' on black background), and VIKING (green background with a white Viking helmet icon). The bottom row features STIGA (white stylized 'S' on black background), and HONDA Power Equipment (red background with white text).

Ondersteun de Vogelopvang Woudenberg met cartridges en telefoons!

Na lange tijd lege cartridges te hebben verzameld voor Stichting Aap is nu besloten dit te gaan doen voor Vogelopvang Woudenberg. Lege cartridges (inkt en toner) en oude mobiele telefoons kunnen worden gedeponeerd in de plastic bak bij de ingang van de Groenhof, naast de leestafel. De opbrengst hiervan komt daarmee ten goede van de dieren in de opvang. De doelstelling van de Stichting Vogelopvang Woudenberg is het opvangen en verzorgen van zieke en hulpbehoevende inheemse vogels die in het wild leven. Het streven is er op gericht deze dieren weer terug uit te zetten daar waar ze horen: in de vrije natuur. Daarnaast heeft de opvang een educatieve functie in het geven van voorlichting over de wilde flora en fauna. In de opvang worden jaarlijks veel zieke en gewonde dieren uit de regio verzorgd. Van merels tot uilen, van verkeersslachtoffers tot zieke

dieren. Dagelijks worden er gemiddeld 10 tot 15 vogels gebracht die opvang nodig hebben. Dat aantal blijft jaarlijks groeien. De dieren krijgen medische hulp en onderdak, hulp bij het herstellen om daarna weer gezond de vrijheid tegemoet te gaan.

Wettelijke plicht

De meeste mensen weten het niet, maar iedereen in Nederland heeft de wettelijke plicht een dier in nood hulp te bieden. Dat kan door de dierenambulance te bellen of het dier zelf over te brengen naar een erkende opvang. Want een gewond dier thuis opvangen en verzorgen, dat mag wettelijk dan weer niet.

De vrijwilligers in de opvang staan 24 uur per dag, 7 dagen per week klaar om al deze dieren op te vangen. Alle werkzaamheden worden door de vrijwilligers met veel enthousiasme uitgevoerd. De Stichting Vogelopvang Woudenberg ontvangt geen subsidie en is daarom afhankelijk van giften en donaties van donateurs. Eén van de manieren om extra geld binnen te krijgen is door het inzamelen van uw cartridges/telefoons.

Help de vogelopvang! Onze vogels hebben u hard nodig.

Teamwork van de Zwammen

's Morgens vroeg verzamelen bij de Groenhof, zoals altijd, was weer geen enkel probleem voor de Zwammen. Deze keer was er gepland om bomen te gaan zagen bij het natuurgebied De Hel. Wel een interessante naam, vonden we zelf. Het zorgde voor enthousiast gezang op de fiets: "I'm on the hiiiiiiiiighway to hell!". Toen we er aankwamen, vonden we De Hel wel een toepasselijke naam. Het was werkelijk waar één groot verraderlijk moeras met allerlei ondiepe poeltjes. Dat maakte echter niets uit, want wij waren de Zwammen; tututuuuu, tutututuuuuu (lees: Superman deuntje).

Grote bomen

Al gauw haalden we de zagen en de handschoenen erbij om dit klusje eens te klaren. En een klusje was het, want dit keer moesten de wat grotere bomen, de elzen, om. Dat terwijl we eigenlijk van die schattige

boompjes, bijna takken, gewend waren. Om ze om te kunnen zagen, ging het om de samenwerking. De één zaagde de boom om, terwijl de ander met al zijn kracht tegen de boom duwde. Sommigen, zoals ik,

probeerden de kleinere boompjes (die er godzijdank wel tussen zaten) eruit te trekken. Dat doe je één keer en nooit meer, want ik viel plat op mijn rug op de grond. Mét boompje. Nog nét op het droge deel. Dat dan weer wel. Want droog, dat was het er praktisch gezien gewoon niet. Het was maar goed dat we allemaal uitgerust waren met laarzen, want één misstap en je stond tot boven je enkels in het water/modder. Die laarzen konden helaas niet voorkomen dat we vies werden. Bijna iedereen was besmeurd met groene vegen en modder. Dat krijg je ervan als je

pogingen doet om met zijn tweeën een boom op te tillen en dan iemand ook nog uit zijn evenwicht brengt. Het werd zelfs zo gek dat er een achtervolging was tussen twee jongens, waarvan de één zo hard wegrende dat hij zijn laars verloor en gewoon doorstapte. Dat was het treurige einde van zijn schone sok en het iets minder treurige einde van de achtervolging. Het viel ons nog reuze mee dat we niemand hadden geplet onder omvallende bomen. Het ene gevaarte na de andere ging namelijk in een razend tempo omlaag. Ook was de kans groot dat je een boom (ja, een boom) in je gezicht kreeg, wanneer één van ons met een boom op de schouders rondliep. Je hoeft je maar een keer om te draaien en je hebt iemand aan de andere kant knock-out geslagen met je boom. Gelukkig waren dat allemaal mislukte acties en liep iedereen vrijwel gezond rond.

Zagen en slepen

We werkten hard, hoewel er af en toe ook wel eens gekletst werd of ingenieuze constructies bedacht werden om op te zitten tijdens de pauze. De tijd ging snel voorbij; het was alweer pauze. Het scheelde weinig of we hadden met z'n

allen gejuicht bij het zien van de roze koeken en warme chocolademelk. Nadat we het lekker hadden opgepeuzeld en hadden genoten van een vaste ondergrond, gingen we weer aan de slag. Dit keer hadden we ons verdeeld in twee teams: de zaagploeg en de sleepploeg. De zaagploeg ging verder met het zagen en de sleepploeg verzamelde de al omgezaagde bomen op één plek. Echt teamwork bij de Zwammen dus. Ondertussen hadden de meesten hun jas uitgedaan, want je werd er nog warm van ook. De elzen hebben we voor Staatsbosbeheer omgezaagd en Bert Budding heeft hierna met de kettingzaag de stompjes afgezaagd. Dit natte moeras wil men weer gaan beheren als

blauwgrasland. Nu de elzen gekapt zijn kan men in augustus de vegetatie (grassen en kruiden) weer maaien. Het maaisel wordt dan afgevoerd. Als je dit jaren achter elkaar blijft herhalen, wordt de bodem schraler en gaan er bijzondere planten groeien zoals blauwzegge en rietorchissen (een wilde orchidee). Hartstikke goed dat de Zwammen dus even kwamen helpen. Door deze prachtige samenwerking waren we eigenlijk zo klaar. Nou ja, misschien kwam het ook een beetje door de kettingzaag van Bert...

Karlijn

computerkringloopmiddennederland.nl
2e hands computer(web)shop

Voor een betrouwbare, betaalbare gebruikte computer: www.ckmn.nl

- *alleen kwalitatieve, snelle en courante systemen*
- *TFT monitoren, printers, complete systemen*
- *bij u in de buurt*
- *ook voor (gebruikte) onderdelen en reparatie*

Standaardruiter 21-11, 3905 PT Veenendaal (na afspraak) - 06 1054 7956
(ga naar Gildetrom 2, gebouw 11 ligt achter de carwash)

Jong-Leren in Kwinteloijen

In de IVN-gidsencursus 2012 van onze afdeling is een project ontstaan dat wil stimuleren dat meer kinderen in hun eigen omgeving de waarde van natuur en natuurgebieden leren ontdekken.

De uitvoer van dit project in klassenverband brengt kinderen direct in contact met de natuur, in dit geval Kwinteloijen. Met begeleiding van enkele docenten of IVN gidsen werken groepjes kinderen 4 thema's uit.

Uitgangspunten

Het kind de natuur laten beleven door ze daar daadwerkelijk in te brengen, hun zintuigen en lijf te laten gebruiken en hen te leren genieten van de natuur. De activiteiten zijn er op gericht dat de kinderen zich bewust worden van de waarde van de natuur. Hierdoor hopen we te bereiken dat er een groter 'eigenaarschap gevoel' wordt ontwikkeld bij de kinderen. De activiteiten hebben als basis de (leer)vragen van de school. Door die te vertalen in doelgerichte activiteiten ontstaat maatwerk voor de kinderen van groep 8 en een duurzame samenwerking met de school.

Er is een programmaboekje met 4 uitgewerkte thema's
Per thema is er een uitgewerkt activiteitschema met de uitwerking van de leervragen met de volgende leerresultaten:

- De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.
- De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen.
- De leerlingen leren hoe deze planten en dieren functioneren in hun leefomgeving.

- De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

Foto Ale Kok: ree op de Plantage Willem III

Ga eens mee met de plantenwerkgroep

Iedereen die dit blad leest is lid van het IVN. En alle leden van het IVN wil ik van harte uitnodigen om eens mee te gaan met een wandeling van de plantenwerkgroep. Maar misschien heb je eerst nog wel een paar vragen. Ik zal proberen deze vragen hier te beantwoorden.

- *Wanneer gaat de werkgroep op pad?*
Vanaf begin april op maandagavond.
- *Hoe kom ik meer te weten over de activiteiten?*
Op de website van het IVN kun je het programma vinden. Ook in de Groenhof liggen programma's die je kunt mee te nemen.
- *Moet ik me aanmelden om mee te gaan?*

Dat is niet nodig. Iedereen die zin heeft, komt naar het aangegeven startpunt. Het aantal deelnemers verschilt per keer, maar gemiddeld zijn we met 8 personen.

- *Waar gaan jullie zoal naar toe?*
We blijven meestal in de buurt van Veenendaal, Rhenen en Wageningen. Ieder jaar hebben we een aantal vaste gebieden die we bezoeken. Kwinteloijen, Plantage Willem III, onderlangs de stuwwal van de Grebbeberg, de Blauwe Kamer, het Arboretum in Wageningen.
Soms gaan we iets verder weg naar Amerongen, Leersum, Renswoude of het Renkumse beekdal.
- *Wat doen jullie tijdens de activiteit?*
We lopen samen door het gebied. Meestal met een plantenboek (of in het najaar met een paddenstoelenboek) en we kijken naar alles wat er groeit en bloeit. En we proberen de naam te achterhalen. In het voorjaar moeten we er weer even inkomen, want de kennis zakt snel weg in de winter. Sommige deelnemers hebben een schat aan kennis, waar anderen graag van mee profiteren. Want als je meer wilt weten over de planten die je tegenkomt, is het heel fijn als je dit van een deskundige kunt leren. Maar aan de andere kant is het ook gezellig om samen te genieten van alles wat je in de natuur tegenkomt. Je hoeft al die namen echt niet te onthouden, want er is geen examen aan het einde van het seizoen. Hoewel we ons richten op planten, is er ook aandacht voor insecten, vlinders en vogels. Vanaf september wandelen we op maandagmiddag en dan ligt het accent op de paddenstoelen.
- *Ik heb geen auto, kan ik dan wel mee?*
Een auto is niet nodig. Meestal fietsen we naar het startpunt en soms spreken we dit samen af. Mensen die toch liever met de auto willen kunnen samen afspraken maken over meerijden.
- *Zijn nieuwe deelnemers welkom?*
Ja, wij willen graag meer leden in onze groep. Mensen die net als wij willen genieten van de natuur en hun kennis willen delen of juist willen starten met het opbouwen van plantenkennis.
- *Kun je vrijblijvend kennismaken?*
Natuurlijk kan dat! Geef je emailadres door aan inakokklosse@hotmail.com. Je krijgt dan regelmatig informatie

over de komende activiteiten. Je bepaalt zelf of je al dan niet mee wilt gaan.

Ik hoop dat deze oproep een aantal nieuwe leden zal opleveren.

Ina Kok

De libellen van Kwintelooyen

De voormalige zandgroeve Kwintelooyen tussen Veenendaal en Ede is een interessante locatie om op zoek te gaan naar libellen (odonata). Deze kleurrijke insecten zijn op te delen in de zogeheten juffers (zygoptera) en de echte libellen (anisoptera). Juffers zijn gelijkvleugelen, waarbij het voorste vleugelpaar gelijk is aan het achterste. Bij de echte libellen (hierna libellen genoemd) zijn de achterste vleugels breder dan de voorste.

Gedaanteverwisseling

Zowel de juffers als de libellen kennen een onvolledige gedaanteverwisseling. Er is dus geen sprake van een popstadium zoals bij vlinders. De larven ontwikkelen zich in het water. Na meerdere vervellingen, zal na de laatste vervelling de larve uit het water komen. Door zich aan de buitenlucht te laten drogen, wordt het huidje hard en bros. De larve in het huidje kan zich nu 'oppompen' waarna het huidje openbarst en na enige tijd is de juffer of libel volledig uit het huidje gekropen. Afhankelijk van de temperatuur en luchtvochtigheid kan dit tot soms meerdere uren duren. Als het imago volledig is uitgeslopen, zullen de vleugels verder uitharden en kan de eerste vlucht naar een veilige plek beginnen. Nadat de libel is weggevlogen blijft het huidje achter. Dit huidje is een goede indicatie voor het voorkomen van de soort. Veel soorten leven op enige afstand van het water en komen alleen terug

Grote keizerlibel met huidje

tijdens de voortplanting. Door het zoeken en verzamelen van de huidjes kan ook een indicatie worden gegeven over de omvang van de populatie. Zo trof ik in 2010 op een dag meer dan 35 huidjes van de Grote keizerlibel aan, maar zag ik geen beest vliegen.

Bedreigde soorten

Bijzondere soorten die in dit gebied tot voortplanting komen, zijn de Plasrombout en de Tengere grasjuffer. De Plasrombout is een echte libel die in Nederland vooral in leemputten en zandafgravingen is aan te treffen. Ze hebben een gele grondkleur met dunne zwarte strepen op het borststuk. De soort sluipt vooral op de

grond uit. De larven overwinteren vaak drie keer en leven op zanderige plekken met grove plantenresten op de bodem. De vliegtijd is mei tot augustus met een piek in juni. Ze zitten vaak op de grond waar ze zich opwarmen. De Tengere grasjuffer is een kleine uitgave van het Lantaarntje. Van het mannetje is de bovenkant van het achterlijf zwart van kleur met aan het einde een blauw achterlicht. Dit achterlicht zit behalve op het laatste segment (segment 9) ook gedeeltelijk op segment 8. Bij het Lantaarntje is alleen segment 9 blauw. De vliegtijd van de Tengere grasjuffer van is eind mei tot in september. De larven die een jaar overwinteren, sluipen uit door in oevervegetatie te klimmen. Ze komen voor in schaars begroeide plassen. Als de successie (plantengroei) in de plassen toeneemt, zal de soort verdwijnen. Deze winter is gelukkig een groot deel van de bomen en struiken in en bij de plassen verwijderd. Ook amfibieën en reptielen zoals de zeldzame Rugstreeppad respectievelijk de Zandhagedis zullen hiervan profiteren.

Literatuur

Er is de laatste jaren een enorme hoeveelheid aan literatuur verschenen over deze interessante insecten. Een aantal van deze boeken kan ik u van harte aanbevelen:

De Nederlandse libellen door de NVL, uitgeverij KNNV 2002;

Fotogids larvenhuidjes van Libellen door Chr. Brochard et al., uitgeverij KNNV 2012;

Veldgids libellen van Europa door K.-D.B. Dijkstra, uitgeverij Tirion 2008;

Dragonflies door P. Corbet, uitgeverij Harper Collins UK 2008

Tengere grasjuffer

Overzicht soorten

In Kwintelooyen zijn sinds 1999 maar liefst 41 soorten waargenomen (bron:

www.waarneming.nl). Niet al deze soorten planten zich ook daadwerkelijk voort in het gebied. Hieronder een tabel van de soorten die zich wel voortplanten in Kwintelooyen.

Juffers

- Bruine winterjuffer
- Zwervende pantserjuffer
- Tangpantserjuffer
- Houtpantserjuffer
- Gewone pantserjuffer

Libellen

- Blauwe glazenmaker
- Bruine glazenmaker
- Paardenbijter
- Grote keizerlibel
- Glassnijder

Tengere pantserjuffer
Azuurwaterjuffer
Variabele waterjuffer
Watersnuffel
Kleine roodoogjuffer
Grote roodoogjuffer
Lantaarntje
Tengere grasjuffer*
Vuurjuffer

Plasrombout*
Smaragdlibel
Noordse witsnuitlibel
Platbuik
Viervlek
Gewone oeverlibel
Zwarte heidelibel
Zwervende heidelibel*
Bloedrode heidelibel
Bruinrode heidelibel
Steenrode heidelibel

* = zeldzame soort

De aantallen van de Tengere grasjuffer en Zwarte heidelibellen nemen de laatste jaren flink af. De Tengere grasjuffer is een echte pionierssoort. Doordat grote delen van de plassen in Kwintelooyen waren dichtgegroeid, nam de soort sterk af. Wellicht dat de recente rooiwerkzaamheden hun vruchten gaan afwerpen.

Tekst en fotografie: **Harold van der Meer** (www.hmnatuurfotografie.nl)

Smaragdlibel

Nieuw bloed voor Tuinwerkgroep De Groenhof

De Tuinwerkgroep die wekelijks het onderhoud van De Groenhof verzorgt is afgelopen maand meer dan verdubbeld. Naast Jan Bom en Jacque Buysse zijn ook Arie Rijneveld, Gert Madem en Saskia Koolen nu regelmatig in de tuin te vinden. Ook is Groei en Bloei (in de persoon van Bertus Schoonhoven) aangehaakt in de aanplant en het onderhoud van een deel van de tuin: de bakken bij het hek en de strook achter het gebouw. Deze strook grond zal komend jaar een combinatie worden van een educatieve groentetuin voor de IVN en een plek waar Groei en Bloei snoeicursussen kan geven. Op 13 februari is een tuinwerkdag georganiseerd om De Groenhof klaar te maken voor een nieuw seizoen! Heb je interesse om af en toe in de tuin mee te helpen, schroom dan niet om contact op te nemen.

Saskia Koolen, coördinator De Groenhof

Uilen stelen de show

Vrijdagavond 25 januari en 1 februari was het weer zo ver: de uilenexcursies! Eén uilenexcursie bij het Berghuis in Amerongen en één in het Koetshuis van Prattenburg. De vele belangstellenden die hadden gereserveerd kwamen naar binnengestrompeld, lekker de warmte in. Daar stond hen een drankje, zoals warme chocolademelk, en een koekje te wachten. Er was zelfs de mogelijkheid om slagroom te gebruiken, maar dat ging helaas niet altijd goed. Al gauw moesten de vrijwilligers heen en weer rennen om doekjes te regelen. Er was een soort slagroomkunstwerk ontstaan op de vloer en de bar. Maar goed, het gaat hier om de uilen en niet om

Steenuil

die rare wezens die potentie hebben om slagroomkunstenaars te worden. Het begon met een voorlichting over de uilen en ook nog wat andere nachtdieren; boommarters en dassen kwamen dus ook aan het bod. Helaas voor hen waren zij niet de sterren van de avond. Dat was over het algemeen de bosuil, maar ook de ransuil, de kerkuil, de velduil, de steenuil en de oehoe kwamen geen aandacht te kort. Jong en oud was erg geïnteresseerd in deze prachtige wezen. Heuse celebrities bij het IVN, die uilen. Na de presentatie huppelde men dus bijna naar buiten om naar de uilen te kunnen luisteren. Over celebrities en sterren

Bosuil

sterrenhemel. Je kon zo Orion, Jupiter of de Grote Beer aanwijzen. Naast een uilenexpert was er ook een astronoom in ons midden, die ons mooi in een notendop kon uitleggen hoe de sterrenhemel eruit zag. In het

bos voelde je je al gauw klein en nietig. We liepen daar echter niet voor de sterren, maar voor de uilen. Om ze een beetje uit te lokken, speelden de gidsen een uilenroep af. Op die manier hoopten ze dat de uilen zich zouden laten horen. De uilen dachten immers dat wij 'indringers' waren: ze zouden eens laten zien dat we (de zogenaamde uilen) als de wiederweerga van hun territorium weg moesten vliegen. Soms was dit een beetje verwarrend omdat we gesplitst waren in twee groepen. Dan dacht je een uil te horen en stond je bijna te springen van blijdschap, maar was het gewoon het geluid van de andere groep. Zo liepen we een tijdje door het bos, telkens na een stuk lopen weer stilstaan en de uilenroep afspelen. Dan rustig en geduldig afwachten tot een uil zich zou laten horen. Helaas hadden we geen geluk: de uilen

hebben zich niet laten horen. Ik geef ze groot gelijk. Ik zou me ook beluisterd voelen als een groep van 50 man (want met zo veel waren we) met handen achter de oren meerdere pogingen zou doen om een geluidje uit je te halen. Het recht op privacy geldt ook voor uilen, dacht ik zo. Een beetje teleurgesteld keerden we weer terug om nog even een drankje te nuttigen. Desondanks was het een geslaagde avond voor velen: naar een leuke presentatie luisteren en 's nachts door het betoverende bos wandelen is helemaal niet erg. En bovendien kan men de natuur niet opleggen wat ze moet doen. En dat is goed zo. (Ik pleit voor jullie rechten, hoor, lieve uiltjes van me.)

Karlijn

OPROEP: BETALING CONTRIBUTIE en DONATIE

Media april was ongeveer 75% van de contributie en donaties ontvangen. Dat is een mooi resultaat. Leden en donateurs die reeds betaald hebben: hartelijk dank daarvoor.

Dit gegevens betekent echter aan de andere kant dat er nog een bedrag van ruim € 2.100,= open staat aan nog te ontvangen contributies en donaties. Vandaar deze oproep.

Heeft u reeds betaald, dan is deze oproep niet voor u bestemd en kunt u verder lezen met het volgende artikel.

Gelijktijdig met het Lentenummer van het Groene Blad heeft u medio maart een uitnodiging ontvangen om de contributie of donatie te voldoen. Om onze activiteiten te bekostigen is onze IVN-afdeling voor een groot deel afhankelijk van inkosten uit contributies en donaties.

Het IVN doet op het gebied van natuur en milieu belangrijk werk. Voorbeelden hiervan zijn de activiteiten van de 2 scholenwerkgroepen, de jongerengroepen, het uitgebreide excursieprogramma, het groene stap stenen project, lezingen, cursussen, studiewerkgroepen, weidevogelbescherming en tal van andere activiteiten.

Kinderen komen via het IVN in aanraking met de natuur en doen daar ervaringen op die ze hun hele leven bij zich dragen. Jong en oud kan door het IVN, onder begeleiding van deskundige gidsen genieten van een excursie in de vrije natuur. De voorlichting die wij daarbij geven

draagt bij aan vergroting van het besef hoe belangrijk het is om de schaarse natuur te beschermen, zodat ook de generaties na ons kunnen blijven genieten van die natuur. Uw steun is daarbij onontbeerlijk.

Wij realiseren ons terdege dat in deze moeilijke tijden door velen van u wordt gekeken naar mogelijkheden van bezuiniging. Wij verwachten echter dat u het IVN ook de komende jaren een warm hart blijft toedragen.

Daarom nogmaals het verzoek om de contributie van € 20,- of de donatie van minimaal € 15, zo spoedig mogelijk over te maken op girorekening 4738118 t.n.v. IVN AFD VEENENDAAL te Veenendaal, onder vermelding van uw naam, adresgegevens en de omschrijving Contributie 2013 of Donatie 2013.

Wij rekenen ook dit jaar weer op u!

Namens het bestuur,
F. Jan van 't Veer (penningmeester)

Activiteitenkalender IVN Veenendaal – Rhenen e.o. voor de komende periode

De activiteitenkalender voor deze periode wordt verzorgd door de werkgroepen Excursies, Lange Wandelingen, de Groenlingen, de Zwammen en Vogels. Alleen de activiteiten van de werkgroep Excursies en de “Lange wandelingen” zijn publieksactiviteiten, tenzij anders aangegeven. Overigens is alle informatie te vinden op onze website: www.ivnveenendaal-rhenen.nl.

Informatie per werkgroep:

- Excursies: Jannie van der Linden, ☎ 0318 – 522583, excursies@ivnveenendaal-rhenen.nl.
Bent u na aanmelding voor een tocht verhinderd om te komen, geef dit even door. Iemand anders kan dan in uw plaats meedoen.
- Groenlingen: John Ikkink, ☎ 0318 – 506521.
Activiteiten altijd op zaterdag van 10:00 – 12:00 uur in de Groenhof.
- Zwammen: Martijn Stip, ☎ 0317 – 619935, stip.reijnierse-t@telfort.nl,
vertrek vanaf “De Groenhof”.
- Vogels: Lidia den Oudendammer, ☎ 0318 – 515542, lidia.den.oudendammer@gmail.com.
Leden en donateurs zijn welkom, je mag introducés meenemen.
Voor de donderdagavonden hoef je je niet aan te melden.

Datum	Activiteit
zat 25 mei 10:00 uur	Struinen in de Palmerswaard
zon 26 mei 15:00 uur	Diddersgoed
za 01 jun - 10:00 uur	Fietstocht rond pontje Rhenen-Elst
di 04 jun - 19:00 uur	Blauwe Hel
zo 09 jun - 15:00 uur	Diddersgoed
di 11 jun - 19:00 uur	Blauwe Hel
za 15 jun - 10:00 uur	Struinen in de Palmerswaard
zo 23 jun - 15:00 uur	Diddersgoed
za 27 jul - 14:00 uur	Kwintelooyen - Vlinders
zo 28 jul - 15:00 uur	Diddersgoed
za 17 aug - 10:00 uur	Fietstocht rond pontje Rhenen-Elst
zo 25 aug - 15:00 uur	Diddersgoed

Contactpersonen werkgroepen

excursies

Jannie v.d. Linden
Kerkewijk 254, 3904 JL Veenendaal
0318 - 522583
excursies@ivnveenendaal-rhenen.nl

weidevogelbescherming

Willem Kroodsmma
Nieuwe Veenendaalseweg 188, 3911 MP Rhenen
0317 - 612259
w.kroodsmma@casema.nl

vogelwerkgroep

Lidia den Oudendammer
Sterremos 26, 3904 JW Veenendaal
0318 - 515542
lidia.den.oudendammer@gmail.com

natuurpaden

Jacque Buysse
Boegspriet 25, 3904 PV Veenendaal
0318 - 550165
natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl

werkgroep planten

Ina Kok
Groen van Prinstererstraat 7, 3904 BA V'daal
0318-620845
inakokklosse@hotmail.com

natuurtuin Diddersgoed

vacant

mediatheek

Suze Hörchner
Kerkewijk 183, 3904 JD Veenendaal
0318 - 513613
ghorchner@planet.nl

werkgroep scholen Veenendaal

Jannie v.d. Linden
Kerkewijk 254, 3904 JL Veenendaal
0318 - 522583
jannie.vanderlinden@ziggo.nl

"de Groenlingen"

John Ikkink
Beatrixstraat 40, 3901 DE Veenendaal
0318 - 506521
john.ikkink@ivnveenendaal-rhenen.nl

"de Zwammen"

Martijn Stip
Roghairweg 20, 3911 CG Rhenen
0317 - 619935
stip.reijnierse-t@telfort.nl

bomen en openbaar groen

Gerrit van Leeuwen
Zandstraat 58, 3905 ED Veenendaal
0318 - 524917
leeuwen115@zonnet.nl

tuin "Groenhof"

Saskia H.M. Koolen
Van Hogendorpstraat 21
3904 HD Veenendaal
0318 - 795452

groene blad & internet site

Peter van Krugten
W. Barentszstraat 17, 3902 DE V'daal
0318 - 510041
pivankrugten@hetnet.nl

themamiddagen

Nanda Hendriksen
Fregat 30, 3904 SC Veenendaal
0318 - 514759
nandahendriksen@gmail.com

werkgroep PR

Peter van Krugten
W. Barentszstraat 17, 3902 DE V'daal
0318 - 510041
pr@ivnveenendaal-rhenen.nl

werkgroep scholen Rhenen

Bert Berg
Houweg 6, 3921 DB Elst
0318 - 472145 of 06 - 14048655
bberg@hetnet.nl

H. HARDEMAN B.V.
Webshop

A. UW BOUW- EN IJZERMATERIALEN EENVOUDIG DIGITAAL
BESTELLEN WANNEER HET U UITKOMT.

- Deskundige adviseurs direct aan de lijn
- Levering wereld breed 24 uur
- Geen bezorgkosten boven € 200,00 (incl. BTW)
- Levering met zelfrijdende vrachtwagens

Erf en Tuin

- Borden
- Landhekken
- (Strook) draadmaten
- Hardhouten scheidwanden
- Hardhouten tuinpalen

Dak en Gevel

- Dakwand profielplaat
- Gootplaat (staal en roest)
- Pookdak profielplaat
- Sandwichpanelen
- Dakgipsprofielplaat
- Kunststof kozijnen
- Stalen raamkozijnen
- Lichtkasten en lichtplaten
- Glazen

Verbouw en Nieuwbouw

- Bouwhekken / Omghekkelen
- Zwaartekrachtplaat
- Stalen raamkozijnen
- Kunststof profielen
- Roeststaalplaat
- Hoop- en plaatbalk
- Schuifdeurprofielen

Staalproducten (2 m, 3 m en 6 m)

- IJzer
- Stalenlatten
- Raamprofielen
- H, L, U, I en T profielen
- Plaatstaal
- Speciale functioneelbedingen

www.hardeman.nl/webshop

- GROOTHANDELSPRIJZEN
- 10.000 ARTIKELN OP VOORRAAD

H. Hardeман B.V.
Postbus 376
3900 AJ Warendaal

Generaatsstraat 27a
Industrieterrain 'Nipenkamp'
Warendaal

Nr.: (03118) 52 17 00
Fax: (03118) 52 04 18
www.hardeman.nl

Boek- en Offsetdrukkerij

Nieuweweg 144 - 146
3905 LR Veenendaal

Telefoon: 0318-521576
E-mail: drimmelen@ziggo.nl

Uw biologische supermarkt
in Veenendaal

Ook voor uw glutenvrije -
en dieetproducten.

EkoPlaza,
Pr. Bernhardlaan 1, Tel. 0318-516537

HUIBERS
ELECTRA B.V.

Sinds 1948

Elektrotechniek & Elektrovakzaam

Laan der techniek 3
www.huiberselectra.nl

Veenendaal
Tel.: 0318 – 513245